

Tlačová správa
**INSITNÉ UMENIE Z KOVAČICE
ZAVÍTA DO THURZOVHO DOMU**

Banská Bystrica, 8. októbra 2019

Insitné umenie dokázalo v priebehu rokov upútať pozornosť, pretrvať a opodstatniť vlastnú existenciu napriek tomu, že mnohí ho za umenie nepovažujú. Úprimné a spontánne maliarstvo dnes obdivujú po celom svete a mnohí z nás ani netušia, aké skvosty ukrýva Kovačica, najväčšia slovenská obec v Srbsku. Výstava, ktorá sa v novembri uskutoční v Thurzovom dome, spustí kampaň za zapísanie slovenského insitného umenia zo Srbska do svetového kultúrneho dedičstva UNESCO.

Insitné umenie, častokrát a v niektorých jazykoch nazývané aj naivné, je už na prvý pohľad rozpoznateľné svojou bezprostrednosťou, pestrými farbami, množstvom folklórnych detailov a naivnou – detskou úprimnosťou. Obrazy sú atraktívne najmä svojím pozitívnym vyžarovaním a jednoznačnosťou výtvarného odkazu. Ľudia tomuto umeniu jednoducho rozumejú a často pre nich znamená pomyselný návrat do detstva alebo do minulosti. Slovenskí maliari, žijúci v srbskej obci založenej na začiatku 19. storočia slovenským obyvateľstvom, patria k vrcholným predstaviteľom svetového insitného umenia.

Maľované príbehy z Kovačice obdivujú ľudia po celom svete. Na pestrej mape svetového naivného umenia má toto malebné mestečko postavenie ozajstnej metropoly. Insitné umenie z Kovačice je výnimočné najmä svojou výraznou lokálnou identitou. U umelcov prevláda silný pocit spolupatričnosti k mestu, v ktorom žijú. Pre oblasť sú typickými zdrojmi príjmu poľnohospodárstvo a dobytkárstvo, ktoré sú aj dominantnými motívmi na obrazoch. Často zachytávajú tradičné práce v domácnosti ako oračka či žatva, ale aj staré remeslá. Samotnú dedinu neznázorňujú tak, ako vyzerá dnes, ale ako si ju maliari pamätajú, alebo ako im o nej rozprávali predkovia. Príbehy z každodenného života zachytené na plátne do posledného detailu v sebe nesú i nemalú etnografickú hodnotu, pretože znázorňujú prvky materiálnej a nemateriálnej kultúry (slovenské kroje, zvyky a tradície späté s ročným obdobím, životným cyklom a pod.).

Diela, ktoré budú vystavené na výstave *Kovačica známa i neznáma* v Thurzovom dome, pochádzajú z preslávanej Galérie Babka. V roku 1991 ju v Kovačici založil Pavel Babka. „Na výstave predstavíme 63 maliarov, ktorí sa nachádzajú na Reprezentatívnom zozname slovenských insitných umelcov v Srbsku a ktorých Srbská republika 18. júna 2012 zapísala do Národného registra nemotného kultúrneho dedičstva Republiky Srbsko. Všetci 63 maliari sa narodili v Srbsku a ich materinským jazykom je slovenčina. Zdá sa mi, že slovenská menšina v Srbsku chráni svoju identitu prostredníctvom svojho umenia, a to je dôvod, prečo si myslím, že s pomocou Srbskej republiky, Slovenskej republiky a UNSECO ju musíme zachovať pre budúce generácie,“ povedal Pavel Babka, ktorý má veľké zásluhy na propagovaní tohto umenia v Srbsku, na Slovensku, ale aj celom svete.

Výnimočná výstava, ktorá prinesie na Slovensko po prvýkrát diela všetkých 63 autorov z Kovačice, bude v Thurzovom dome otvorená už začiatkom novembra.

Mgr. Martina Saktorová
PR manažér Stredoslovenského múzea
email: saktorova@ssmuzeum.sk
mobil: +421 911 055 330
tel.: +421 484 125 897